

SIMPOZIJ O MISTICI I TRADICIJI KRŠĆANSKOG ISTOKA I ZAPADA

Budimpešta, 31. kolovoza 1986. - Danas je u Budimpešti u Ráday-Kollegiumu zaključen seminar jugoistočne Evrope *Mistika u predaji kršćanskog Istoka i Zapada*. Trajao je od 24. do 31. kolovoza. Jezik seminara bio je poglavito njemački. Neka su predavanja održana na francuskom i rumunjskom. To je bio osmi ekumenski seminar što ga organizira Sveučilište u Heidelbergu. Seminar se održava svaki put u drugoj zemlji. (Jedan, zapamćen po izuzetnoj uspjelosti, održan je u Šibeniku). Seminar je utemeljio prof. F. Heyer, a po njegovu umirovljenju vodi ga prof. A. M. Ritter, obojica profesori Evangeličkog teološkog fakulteta u Heidelbergu. Na svakom skupu jedan dio rada posvećen je teološkoj, a drugi dio povijesnoj tematici. Skupu pribivaju i izabrani studenti.

U nedjelju navečer skup je pozdravio biskup Reformirane (kalvinske) crkve dr. P. Toth. Vrlo intenzivan rad, obilježen dugim raspravama, osvježivan je izletima u Esztergom, Sentendre, Debrecen, a jedne večeri sudionici su pribivali koncertu što ga je Vladimir Rusó držao u Mátyás-Templomu (Bach, Rusó i C. Frank).

Svaki je dan službu Božju imala druga vjeroispovijest: evangelička, katolička, pravoslavna.

Prof. A. M. Ritter u uvodnom je predavanju dao pregled povijesti i biti mistike. Sabine Horn govorila je nadahnuto o daru suza u pravoslavnoj teologiji do Simeona Novog, teologa. Prof. A. R. Radu govorio je (na francuskom) o mistici Gregoria Palame. Prof. H. Heyer izložio je historijat akademiziranja teologije kod jugoistočnih pravoslavnih naroda i u pripadnoj obnovi patrističke baštine. I. Golub imao je predavanje *Imago Dei - predočenje ili prisutnost Boga* (Golub je 28. kolovoza predsjedao skupu). O Lutheru i mistici govorio je prof. A. Peters, o wüttemberškoj pietističkoj teološkoj mistici prof. G. Schnurr, o mističkoj teologiji Pierra Poireta i njezinu utjecaju na erdeljski pijetizam na početku 18. stoljeća prof. H. Pitters, a o riječi, služenju i mistici prof. Philippi. Prof. J. Kolarić imao je predavanje *Pobožnost u sjevernohrvatskim molitvenicima 17. stoljeća*, prof. A. Kusić predavanje *Kršćanska mistika u nauci filozofa H. Bergsona*, a prof. V. Grmič predavanje *Mistički elementi u teologiji oslobođenja*. Prof. H. D. Döpmann govorio je o razumijevanju termina „pobožanstvenjenje“, prof. M. Markus

o graničnim situacijama između kršćanskog racionalizma i iracionalizma, župnik M. Hauser (na francuskom) o problemu mistike kod Bultmanna i Bartha, a žena župnik gđa R. Epting imala je predavanje *Što nam imaju reći mističarke Zapada i mistika pravoslavnih redovnica*. Doc. H. Goltz govorio je o putovima aeropagitske teologije kod balkanskih Slavena, a pravoslavni biskup B. Koman (na rumunjskom) o liturgijskoj mistici. Nisu došli, premda su već na programu otisnuti, predavači iz Grčke, Bugarske i Srbije. Katoličke teologe iz Mađarske nije pozvao mjesni organizator Reformirana crkva. Naknadno, na traženje glavnog organizatora Sveučilišta u Heidelbergu i katoličkih prisutnih teologa iz drugih zemalja, pozvani su mjesni benediktinci.

Osim čisto teoloških predavanja održano je i nekoliko povijesnih priopćenja ili referata. Mr. E. Kraft govorio je o patrijarhu Arseniju Crnojeviću i velikoj seobi Srba 1690, mr. G. Feige o preminulom Dietmaru Hintneru i njegovu ugarsko-bizantinsko-slavenskom istraživanju, prof. V. Kapitanović o hrvatskim svećenicima koji su djelovanjem bili vezani uz Ugarsku (npr. kard. Utješinović, Ivan Vitez od Sredne...), a prof. J. Csohány o crkveno-političkoj reformi iz 1894.-1895. i o reformiranom tisku u Ugarskoj.

Znanstveni je skup završen pohodom Debrecenu, znamenitom i drevnom učilištu Reformirane crkve. Sudionici su razgledali prigodnu izložbu Kalvinovih djela.

Sljedeći skup - bijenale - održat će se 1988. Kako se te godine navršava tisuću godina od pokrštenja Rusa, zacijelo će biti u tom znaku. Predloženo je da se održi u Erlangenu.

Ivan GOLUB